

ράτ βαλεσῆς. Ὁ Χασάν πασᾶς ὁμως ἔμεινε στὴν Ἄρταν παρατηρῶντας τὰ κινήματα τῶν Σουλιωτῶν ἀπὸ τὸ μέρος του.

Στὰ Γιάννινα ὁμως ἀκούεται ὅτι ἐτοιμάζεται καὶ δεύτερη ἐφόρμησις διὰ τὰ Λιθαρίτζια ἀπὸ τοὺς Τζάμηδες μόνον καὶ ἄλλους Ἀρβανῖτες, διὰ νὰ δείξουν τάχα αὐτοὶ ἀνδρείαν καὶ ἀξιάδα μεγαλύτερη ἀπὸ τῶν χαλντούπηδων, πρᾶγμα ἀπίστευτον διὰ τοὺς Ἀρβανῖτες. Ἐπειδὴ οἱ Ἀρβανῖτες εἰς τὴν ἐφόρμησιν δὲν πηγαίνουν, ὡς κινδυνώδη, εἰς λεηλασίαν ὁμως εἶναι ἐπιτηδειότατοι, οἱ Ρουμελιῶτες ὁμως Τοῦρκοι εἶναι ὀρμητικώτατοι καὶ ἄς μὴ καυχῶνται στὰ χαμένα οἱ Ἀρβανῖτες. Καὶ ταῦτα ἔγιναν ὡς τὲς 3 Ἰουνίου, ὅπου ἐζήτησεν ὁ Χουζουρούτ πασᾶς καὶ ὁμήρους ἀπὸ τὸ Ζαγόρι καὶ ἐδόθησαν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὲς ἄλλες περιοχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

1821 (Ἰούλιος — Δεκέμβριος)

Ἀποτυχία ἀποστασίας Συρράκου καὶ Καλαρρυτῶν (9-7-1821), λεηλασία τῶν ἐν λόγῳ κοινοτήτων—Δεινοπαθήματα τῶν ἐκπατρισθέντων Ἰωαννιτῶν—Ἐξουδετέρωσις ὑπονόμων τῶν Βασιλικῶν εἰς Λιθαρίτζια—Ἀγῶνες Τζουμερκιωτῶν, Γῶγος—Πολιορκία Ἄρτης, καὶ ἄλλων κέντρων, ἐνέργειαι Χουρσίτ πρὸς λύσιν πολιορκίας—Ἀλβανοὶ κινουῦνται πρὸς διάσωσιν Ἀλῆ Πασᾶ—Ἀπώλειαι ἐργατῶν Χριστιανῶν, ἐργαζομένων διὰ τῆς βίας εἰς ταμπούρια καὶ τάπιες.—Συνομιλίαι μεταξὺ Τότσηδων, Σουλιωτῶν καὶ ἀπεσταλμένων Χουρσίτ—Ἀνακωχή—ὄροι Σουλιωτῶν καὶ Τότσηδων. Εἴσοδος Βασιλικῶν εἰς Ἄρταν, ἀποχώρησις ἀποστατῶν. Διάταξις δυνάμεων Χουρσίτ ἐπιτήρησις Κατζῆ Σελιάμαγα Πρόνιου—Συνομιλίαι εἰς Σκλίβανην μεταξὺ Ταῆρ Ἀμπάζη καὶ Ὁμέρ Βρυόνη (14-12-1821) καὶ ἐπακόλουθα αὐτῶν—Μοῦρτο Τζάλης—Λύσις πολιορκίας Ἄρτης (20-12-1821)—Ἀφίξις εἰς Ἰωάννινα τῶν ἀποκλεισθέντων εἰς Ἄρταν πασάδων. Λογοτριβαὶ Τότσηδων διὰ μισθοῦς.

Στὲς ἀρχὲς Ἰουλίου οἱ βάρβαροι καὶ ἀνόητοι Συρρακοκαλαρρυτιῶτες ἀποστάτησαν μὲ τὴν βοήθειαν ἑνὸς κλέφτη ποταποῦ Γιάννη Ράγκου(α), ὅπου εἶχε πολλὰ ὀλίγους κοντά του καὶ μόλον

α) Ὁ καπετὰν Ράγκος ἐστάλη ἀπὸ Μεσολόγγι νὰ φυλάξῃ τὸν τόπον ἀπὸ τὴν διαρπαγὴν τῶν Ἀλβανῶν. Ὁ δειλὸς Ράγκος ἔφυγε καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἐρωτοῦσαν ὁ εἰς τὸν ἄλλον : ποῦ εἶναι ὁ Ράγκος ; Ἐφυγε ὁ Ράγκος, βλάχικα φοῦτζι Ράγκο, ἔφυγε ὁ δειλὸς (προσθήκη διὰ χειρὸς Ζώτου Μολοσσού).

ὅπου εἶχαν καὶ ὀμήρους εἰς τὸ νησί καὶ φρουρὰν βασιλικὴν οἱ ἀνόητοι. Ὅθεν εὐθὺς ὁ Χουρσίτ πασᾶς ἔστειλε 1500 καὶ τοὺς Γοτιστηνοὺς μαζί, καὶ τοῦτοι ἦταν Ἀργυροκαστρίτες, Λιμποχοβηνοὶ καὶ Λιάπηδες καὶ τὲς 9 Ἰουλίου ἡμέρα Σάββατο ἐμβῆκαν στοῦ Συρράκου καὶ Καλαρρύτες καὶ τὰ ἐδιαγούμησαν χωρὶς πόλεμον, ἐπειδὴ οἱ ἐντόπιοι ὡς ἀνάξιοι καὶ οὐτιδανοὶ⁽⁵⁹⁾ βλέποντες τὰ στρατεύματα, ἄφησαν τὸ βίος τους καὶ τὸ βιὸ τὸ ξένο καὶ ἔφυγαν πρὸς τὰ Τζουμέρκα, καὶ ἀπὸ κεῖ εἰς τὸ Μεσολόγγι καὶ Βάλτο γυμνοὶ καὶ τετραχηλισμένοι, ἐπειδὴ στοὺς Καλαρρύτες ὡς εἰς τόπον προφυλακτικὸν εἶχαν στείλει καὶ Τοῦρκοι καὶ Χριστιανοὶ καὶ Ἑβραῖοι Γιαννιωῶτες, τὸ ψιλὸ βίος τους, καὶ Ἀρτηνοὶ, καὶ Τρικκαληνοὶ, καὶ εἶχαν πηγαίνει καὶ πολλὰς Γιαννιώτικες φαμίλιες ἐκεῖ διὰ προφύλαξιν. Καὶ ἔτσι οἱ ἀθῶοι Ἰωαννῖται ἔπαθαν τὰ ἀνίατα στοὺς Καλαρρύτες, χάνοντας τὸ βιὸ τους καὶ τρέχοντας στὰ βουνὰ ξυπόλητοι καὶ νηστικοί, διὰ νὰ μὴν σκλαβωθοῦν καὶ τέλος πάντων μερικοὶ ἀπέρασαν καὶ εἰς Κορφοῦς. Καμιὰ δεκαριά ὅμως ἄνθρωποι ἔπεσαν εἰς σκλαβιά καὶ ἐλευθερώθηκαν στὰ Γιάννινα. Τί δυστυχία ἀπερίγραπτη⁽⁶⁰⁾ ἐπλάκωσε τοὺς Ἰωαννῖτες 33 χρόνους⁽⁶¹⁾ ὑπὸ τὴν ἀκατάπαυστον τυραννίαν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, μὲ κονάκια, μὲ ταῖμια, μὲ δοσίματα, μὲ ἀρπαγὲς παιδιῶν καὶ κοριτζιῶν, μὲ πατήματα γυναικῶν, μὲ ἀγγάρειες καὶ στὸ τέλος μὲ ξεσπίτωμα, μὲ λαιμούριασμα τῶν βασιλικῶν μέσα εἰς τὴν πόλιν, μὲ κάψιμο τῶν σπιτιῶν, μὲ λαιμούριασμα στοὺς Δραμισοὺς, μὲ λαιμούριασμα στὰ Κατζανοχώρια, ὅπου ἐφάνηκαν οἱ κλέφτες, μὲ λαιμούριασμα στοὺς Καλαρρύτες καὶ μὲ λαιμούριασμα στὰ Γραμμενοχώρια, ὅπου εἶχαν ζυγώσει οἱ Σουλιῶτες στὲς ἀρχὲς Αὐγούστου καὶ ἐτραβήχθησαν καὶ ὕστερα ἐπῆγαν οἱ βασιλικοὶ καὶ τὰ ἐλαιμούριασαν. Τάχα τί τοὺς ἀκαρτερεῖ τοὺς δύστυχους ἀκόμα⁽⁶²⁾.

Ὁλόγυρα εἰς τὰ Λιθαρίτζια εἶχαν κάμει λαγούμια οἱ βασιλικοὶ διὰ νὰ ἀναποδογυρίσουν τὸ κάστρο, ὅμως δὲν ἐτελεσφόρεσαν, ἐπειδὴ οἱ ἀπὸ μέσα τοὺς τὰ ἔκοφταν⁽⁶³⁾, τέλος πάντων ἓνα ὅπου ἐστοχάστηκαν ὅτι δὲν τοὺς τὸ εὔρον ἔβαλαν ἀρκετὴν μπαρούτην, τὸ ἀναψαν καὶ ἐβγήκε κούφιο, ἐπειδὴ δὲν τοὺς ἐπροξένησε καμμιὰ ζημιὰ, ἀλλὰ μιὰ γάτα ἀσήκωσε καὶ ἔπεσε ζωντανή.

Στὰ Τζουμέρκα ἀπὸ τὸν καπετὰν Γῶγο ἐγίνε ἓνας πόλεμος

μέ τὸν Ἀλῆ πασᾶ, πρῶην Κεχαγιᾶν τοῦ Χουρσίτ πασᾶ, ὅπου ἦταν στὰ Κατζανοχώρια, ἄνδρα κάλλιστον Μωραΐτην, καὶ αὐτὸν οἱ βασιλικοὶ δὲν τὸν ἐκέρδισαν, ἀλλὰ ἔπεσαν πολλοὶ καὶ μάλιστα ἓνας Ἀργυροκαστρίτης Ρεζούλ Καλατζῆς ὀνομαζόμενος, ἀξιόλογος πολέμαρχος, ἐγύρισε ἐπάνω στὴν μάχην καὶ πολλοὶ Ἀρβανῖτες μέ τοὺς Κλέφτες.

Ὁ δρόμος λοιπὸν τῆς Ἄρτας, τῆς Πρέβεζας καὶ τῆς Παραμυθιάς εἶναι κατάκλειστος ἀπὸ τοὺς ἀποστάτες κλέφτες, Σουλιῶτες καὶ Ἀρβανῖτες, καὶ ὁ Χασᾶν πασᾶς καὶ Ἰσμαῆλ πασᾶς Πλιάσας κατάκλειστος εἰς τὴν Ἄρταν καὶ κινδυνεύει ὅλη ἡ πόλις ἀπὸ πείναν, καθὼς καὶ ἡ Πρέβεζα, Βόνιτζα καὶ Πάργα, καὶ ἡ κούλια στὰ Πέντε Πηγᾶδια.

Ὅθεν ὁ Χουρσίτ πασᾶς ἐβγάζει τὸν ἀνδρειότατον Σιλιχτάρην του, καὶ τὸν στέλνει διὰ νὰ ἀνοίξη τὸν δρόμον διὰ τὰ Πέντε Πηγᾶδια καὶ τὲς 16 Αὐγούστου προστάζει τὸν Ἰσμαῆλ πασᾶ Πασόμπεην νὰ πηγαίνη μέ τὸ στράτευμά του νὰ ἀνοίξη τὸν δρόμον τῆς Ἄρτας, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Χασᾶν πασᾶν καὶ Ἰσμαῆλ πασᾶν Πλιάσαν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ ἕως τώρα, ὅπου εἶναι 24 Αὐγούστου δὲν ἐπροχώρησεν παρά ὡς τὶς Μοῦλκες, ὅπου εἶναι χωριὸ κοντὰ στὰ Πέντε Πηγᾶδια καὶ ἀποκεῖ ἀπέρασε διὰ τὴν Ἄρταν χωρὶς πόλεμον.

Τὲς 20 Αὐγούστου ἦλθεν εἶδησις ὅτι ὅλη ἡ Τοτζκαριά, τὰ Ντερβένας, ἡ Ντεσίτζα, τὸ Μπεράτι, ἡ Αὐλῶνα καὶ ἡ Λιαπουριά (τὸ Ἄρμπρι) ἐνώθησαν, λέν, ὅλοι μέ ὄρκον μέγαν νὰ ἐφορμήσουν νὰ ἐβγάλουν τὸν Ἀλῆ πασᾶν. Ὅθεν εὐθὺς ὤρμησαν καὶ ἐπῆραν τὸ Τεπελένι ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Χαλίτ Μπετζίστη Μουσελίμη καὶ ὁ Χουρσίτ πασᾶς ἔστειλε προσταγὴν στὸ Ἀργυρόκαστρο νὰ πιάκουν τὰ στενὰ καὶ ἐχθές, λέν, ὅτι ἔστειλεν καὶ τὸν Μουχουρδάρην του ὡς στρατηγὸν μέ ὀλίγον στράτευμα διὰ τὸ Τεπελένι, καὶ νὰ ἰδοῦμε τί θὰ ἀπογίνη μέ τὰ παιγνίδια τῶν Ἀρβανιτῶν, ὅπου τώρα εἰς τὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ βοηθήσουν τὸν Ἀλῆ πασᾶν, πολεμοῦντες τὴν βασιλείαν⁽⁶⁴⁾.

..... καὶ ταῦτα ἠκολούθησαν ὡς τὲς 30 Νοεμβρίου. Ὁ Χουρσίτ πασᾶς ὁμως, ἀφοῦ ἐπῆρε τὰ Λιθαρίτζια καὶ κούλιαν ἐδιώρισεν ἐργάτας ἀπὸ ὅλα τὰ χωριά τῆς περιοχῆς Κούρεντα νὰ δουλεύουν εἰς τὰ ταμπούρια καὶ τάμπιες σιμώνοντας εἰς τὸ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΤΟ ΣΟΥΛΙ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

κάστρο κατὰ τοῦ Λιβαδιώτη καὶ ἔξω Ἑβραϊκὴν καὶ εἰς τὴν Μητρόπολιν, ὅπου δουλεύοντες ἐσκοτώθηκαν πολλοὶ ἀπὸ τὰ ντουφεκία τῶν ἀποστατῶν ἀπὸ τὰς ἐπάλξεις. Ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ μέρη εἶναι πολὺ σιμὰ εἰς τὸ κάστρο. Ἐσκοτώθηκαν καὶ μερικοὶ πτωχοὶ Ἰωαννῖται, ὅπου ἐπάρθησαν μὲ βίαν νὰ δουλεύουν εἰς τὰ ταμπούρια οἱ δύστυχοι.

Τὲς 4 Δεκεμβρίου ὁ Ἡμέρ πασᾶς Βρυόνης καὶ Σιλιχτάρης εἰς τὸ χωρίον Πεστὰ καὶ Σκλίβανη, ζερβιὰ ἀπὸ τὸν Ἅϊ Δημήτρη, ἐσυνωμίλησαν μὲ τὸν Ταῆρ Ἀμπάζην ἀρκετά. Τί εἶπαν, τί ἐζήτησαν οἱ βασιλικοί, ἐπρόβαλαν οἱ Τότζκηδες καὶ Σουλιῶτες, μᾶς εἶναι ἄδηλα, τόσον ὅμως ἤξεύρομεν ὅτι μετὰ τὴν ὁμιλίαν ἐγύρισαν πίσω στὰ Ἰωάννινα ὁ Ἡμέρ πασᾶς Βρυόνης καὶ ὁ Σιλιχτάρης τοῦ Χουρσίτ ποσᾶ ἀφήνοντες στὸ στράτευμα στὸν Ἅϊ Δημήτρη ἀρχηγούς καὶ ἐφανέρωσαν τοῦ Χουρσίτ πασᾶ τὰ ὅσα ὠμίλησαν καὶ πάλιν ἐπῆγαν εἰς τὸ στρατόπεδον καί, ὡς λένε, ἔγινε ἀνακωχὴ ἕως οὗ νὰ τελειώσουν αἱ συνομιλίαι τους, καὶ σήμερα εἶναι ἡμέρες ὀκτώ, ὅπου γίνονται συνομιλίαι, κανένας ὅμως δὲν ἤξεύρει τὰ ζητήματά τους καὶ προβλήματα τους ὅσον τῶν Τότζκηδων τόσον καὶ τῶν Σουλιώτων καὶ Βαλτινῶν, ἀγκαλὰ καὶ ὁ κόσμος λέν πολλὰ κατὰ τὴν ὄρεξίν τους, ἤγουν ὅτι τάχα οἱ Σουλιῶτες καὶ Τότζκηδες θέλουν νὰ προσκυνήσουν μὲ συμφωνίας τὲς ἀκόλουθες, ἤγουν νὰ φύγη τὸ στράτευμα ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα, νὰ συγχωρεθῇ ὁ ἀποστάτης Ἀλῆ πασᾶς καὶ νὰ τοῦ δοθῇ ἡ Πάργα νὰ ἀποζήση. Τὰ Ἰωάννινα νὰ δοθοῦν τοῦ Χουσεῖν πασᾶ, υἱοῦ τοῦ Μουχτάρ πασᾶ, ὁμοίως καὶ τὸ Μπεράτι, οἱ Σουλιῶται νὰ μείνουν ἐλεύθεροι καὶ ἄλλα παρόμοια κουραφέξαλα.

Τὲς 4 τοῦ παρόντος, ἤγουν τὴν Δευτέραν, ἠκούσθηκε στὰ Ἰωάννινα μιὰ χαροκοπιὰ ντουφεκιῶν, ὅτι ὁ Ρουζτῆ Μεχμέτ πασᾶς ἀπὸ τὴν Παραμυθιὰν κατέβηκε καὶ ἀπερνῶντας ἀπὸ τὸ Γλυκὺ καὶ τὴν Γύραν τοῦ Λούρου ἐμβῆκεν εἰς τὴν Ἄρταν μὲ 5 ἢ ἕξ χιλιάδες στράτευμα χωρὶς πόλεμον καὶ οἱ ἀποστάται ἐτραβήχθησαν. Χρειάζεται ὅμως αὐτῇ ἡ εἶδησις βεβαιότητα. Τὸ στράτευμα ὡς τόσον ὁ φρόνιμος Χουρσίτ πασᾶς, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ κάθε προσβολὴν ἐξωτερικὴν τῶν ἀποστατῶν, τὸ διέταξε ἀκολουθῶς. Στῇ Μάζια, στὸ Μέτζοβο, στῇ Γότιστα, στὰ Κατζανοχώρια, στὸν Ἅϊδημήτρη κατὰ τὴν Σκλίβανη καὶ Πεστὰ, ὅπου

ζυγώνουν στὰ Κατζανοχώρια κατὰ τὴν Κοσμηρᾶν καὶ τὴν Μοσπί-
ναν καὶ εἰς τὴν Παραμυθιάν, εἶναι καὶ στὰ Γιάννινα στές τὰμπιες
καὶ ταμπόρια. Ἐδιώρισε καὶ στὰ Τρίκκαλα τὸ στράτευμα ὅπου
εἶναι ἐκεῖ νὰ ἐφορμήσουν στὰ Ἄγραφα καὶ τοῦτα ἔγιναν ἕως τές
δώδεκα τοῦ παρόντος Δεκεμβρίου. Ὁ Χατζῆ Σελιάμαγας ὅμως
Πρόνιος ὁ Παραμυθιώτης ὑπέπεσεν εἰς ὑποψίαν εἰς τὸν μέγαν
Χουρσίτ πασᾶν, καὶ εὐθὺς ἐπρόσταξε νὰ φυλαχθῆ.

Μὲ τές πολλές ἀντάμωσες καὶ συνομιλίες, ὅπου ἔγιναν ἡμέ-
ρες 18 εἰς τὴν Σκλίβανην μεταξὺ Ταῆρ Ἀμπάζη καὶ Μερ Πασᾶ
Βρυόνη τές 14 τοῦ παρόντος ἡμέρα Τετράδη τὸ βράδυ ἦλθε
στὰ Γιάννινα ὁ Ταῆρ Ἀμπάζης μὲ καμιὰ 20 νομάτους καὶ ἀντα-
μώθηκε μὲ τὸν Χουρσίτ πασᾶ. Τί ὠμίλησαν; εἶναι ἄδηλον,
τοῦ ἐχάρισεν ὅμως ἓνα κεφαλοδέτην καλό, καὶ ἓνα κοντογοῦνι
καὶ διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ Ταῆρ ἀγᾶς, ἔμεινε στὰ Πέντε Πηγᾶδια ρεχέμι
(ἄμνηρος) ὁ Σελιχτάρης τοῦ Χουρσίτ πασᾶ. Ἐμεινε λοιπὸν στὰ
Γιάννινα ὁ Ταῆρ ἀγᾶς μόνος ὡς τές 19 τοῦ παρόντος, τὴν Δευ-
τέραν τὸ βράδυ, εἰς τὴν ὁποίαν ἦλθεν ἀπὸ τὰ Πέντε Πηγᾶδια
εἰς τὰ Γιάννινα καὶ ὁ Ἄγιο Βασιάρης καὶ ὁ Μέτζε Ἀμπάζης
μὲ ὄλους τοὺς ἐδικούς του Τότζκηδες καὶ τὸ πολὺ στράτευμα
ἐστάθηκε στὴ Σαντοβίτσα, Γραμμενοχώρια, Ζέλοβα καὶ Τζον-
τίλα ὑπὸ τὸν Ἄγιο Βασιάρη, Μέτζε Ἀμπάζη καὶ ἄλλοι καὶ ὁ
Ταῆρ Ἀμπάζης ἔχει κονάκι μέσα μὲ ὀλίγους ἀνθρώπους. Ἦλθεν
καὶ ὁ Σιλιχτάρης τοῦ Χουρσίτ πασᾶ καὶ ὁ Μερ πασᾶς Βρυόνης.
Πῶς ἦλθαν αὐτοί; Δὲν ἤξεύρομεν. Ἐπειδὴ ἀπόμειναν ἐκεῖ
κεφάλια πολλά, ὁ Μοῦρτο Τζάλης καὶ ἄλλοι μὲ Τότζκηδες πολ-
λοὺς καὶ ὄλοι οἱ Σουλιῶτες καὶ Λακκιῶτες. Λέγουν πρὸς τούτοις
ὅτι τὸν Ρουζιτῆ πασᾶ Ἀραπασᾶν (Κουτάη) βαλεσῆ μὲ τὸν
Ἀχμέτ πασᾶν Βρυόνη, ὅπου εἶχε πηγαίνει ἀπὸ τὴν Παραμυθιά
στὸ Γλυκύ, ὁ καπετὰν Γιαννάκης ἀπὸ τὴν Καμερίνα τοὺς ἄφησε
καὶ ἀπέρασαν διὰ τὴν Ἄρταν. Καὶ οἱ κλέφτες, ὅπου εἶχαν ἔμβει
στὸ προάστιο τῆς Ἄρτας καὶ ἐπολιορκοῦσαν τὸ κάστρο, ἐτρα-
βήχθησαν στὸ Κομπότι καὶ οἱ Σουλιῶτες στοῦ Πέτα καὶ ὁ δρό-
μος τῆς Ἄρτας ἀνοιξε τές 20 τοῦ παρόντος, ἀφοῦ ὁ Ἄγιο Βασιάρ-
ρης παρέδωκε τὰ 5 Πηγᾶδια εἰς τοὺς βασιλικούς. Ὅθεν ἔστει-
λεν εὐθὺς ὁ Χουρσίτ πασᾶς προσταγὴν εἰς Ἄρταν νὰ ἔλθουν εἰς
τὰ Ἰωάννινα οἱ δύο πολιορκημένοι πασάδες, ὁ Χασᾶν πασᾶς,

ὁ Ἰσμαήλ μπέης Πασόμπεης καὶ ὁ χαζνατάρης του μὲ τοὺς στρατιώτας του, ὅπου τοὺς εἶχαν μείνει καὶ τὲς 22 τοῦ παρόντος ἐμβῆκαν εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐντροπιασμένοι καὶ εἰς τὴν Ἄρταν ἐδιορίσθησαν νὰ τὴν φυλάττουν ὁ Μαχμούτ πασᾶς ὁ Γκέγκας, ὅπου εἶχε ἔβγει ἀπὸ τὰ Λιθαρίτζια, ὁ Ἀχμέτ πασᾶς Βρυόνης ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Ρουζντῆ πασᾶ. Αὐτὰ ἠκολούθησαν ὡς τὲς 23 τοῦ παρόντος.

Οἱ Τότζαῆδες, ὅπου εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὸ Σοῦλι καὶ προσκυνοῦντες εἶχαν σταματήσει στὴν Σαντοβίτζα, Γραμμενοχώρια καὶ Τζοντήλα καὶ ἔμειναν ἀρκετὲς ἡμέρες σ' αὐτὰ τὰ χωριά, ἐσηκώθησαν καὶ ἀνοιξαν στὰ ἀκόλουθα χωριά, στὰ ἄπάνω καὶ κάτω Ρεβέντα, στὰ Δολιανά, στὴ Ζιαραβίνα στὴ Μόσσορη, στὴν Πογδόριανη, στὴ Γρίπιανη καὶ στοῦ Γερομνήμου καὶ λέγουν ὅτι ζητοῦν τὸν μισθὸν τους ὄχι ἀπὸ τὸν Χουρσίτ πασᾶν, ἀλλ' ἀπὸ τὸν Ἄγιο Βασιάρη, Ταῆρ Ἀμπάζη καὶ Σιλιχτάρη τοῦ ἀποστάτη, οἱ ὅποιοι τρεῖς εἶχαν ὡς 4 χιλιάδες πουγγιὰ βγαλμένα διὰ μισθοὺς καὶ κατὰ τὸ παρὸν αὐτὴ ἡ λογοτριβὴ γίνεται διὰ τὸν μισθὸν τους. Αὐτὸ ὅμως θὰ εἶναι ψεῦμα, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἄλλο τι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'. — 1822 — Ἰανουάριος

Ἄπραξια λόγῳ συνεννοήσεων περὶ τῆς τύχης τοῦ Ἄλῃ καὶ τῶν συνεργατῶν του—Ἐκκένωσις τοῦ ἔξω κάστρου καὶ ἀποχώρησις τοῦ Ἄλῃ εἰς τὸ ἔσω. (Ἰτζ Καλέ)—Προτάσεις Χουρσίτ-Κυρά Βασιλικὴ καταπεισθεῖσα ἀπὸ τὰ ἀδέλφια τῆς πείθει τὸν Ἄλῃν νὰ μεταβῇ καὶ ἀναμείνη τὸ Ἰτλάκ φερμάνι εἰς τὸ νησί. Ἄλῃς μὲ 30 ἀνθρώπους ἀποσύρεται εἰς τὸν Ἅγιον Παντελεήμονα, ὁ Φεῖμ Τζάμης ὅμως ὁ κουτσὸς ἀπειλεῖ διαρκῶς ν' ἀνατινάξῃ, ἐὰν ἐθίγεται ὁ Ἄλῃς—Μεσολαβήσει κυρᾶ Βασιλικῆς ὁ Ἄλῃς διατάζει τὸν Φεῖμην νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ νησί. Μυστικὴ ἀπόβασις στρατευμάτων—Ὁ Ἄλῃς καλεῖται νὰ ὑποταγῇ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Σουλτάνου, ἀνθίσταται ὅμως γενναίως καὶ φονεύεται—Μεταφορὰ καὶ ταφὴ πτώματος εἰς Ἰτζ Καλέ παρὰ τὸ μνήμα τῆς Βεζύραινᾶς του, καὶ ἀποστολὴ ἀποκοπίσης κεφαλῆς του εἰς Κων/λιν—Κρίσεις συγγραφέως περὶ τοῦ Ἄλῃ.—

1822 Ἰανουαρίου 3 ἐμίσεισεν ἀπὸ τὰ Γιάννινα ὁ Ἰσμαήλ πασᾶς Πασόμπεης μὲ πολλὰ ὀλίγους ἀνθρώπους κλαίοντας, καὶ

ἀπὸ ἐκεῖ διὰ ποῦ ἀγνοεῖται. Καρτεριέται καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ τὸ παιδί του ἀπὸ Πρέβεζα.

Κίνημα ὀλόγυρα τῶν ἀποστατῶν ἕως τὰς πέντε τοῦ παρόντος Ἰανουαρίου δὲν ἠκούσθη, ἀλλὰ στέκουν στὰ Τζουμέρκα, στὸ Κομπότι καὶ οἱ Σουλιῶτες καὶ στὲς δύο Λάκκες ὡς τοῦ Πέτα καὶ Βοριάδες ἤσυχοι ἕως τὰς 9 τοῦ παρόντος Ἰανουαρίου καὶ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ἐπῆγεν ὁ Ἄγιο Βασιάρης εἰς τὸν Σιλιχτάρη στὲς Πόντες καὶ συνωμίλησαν. Τί εἶπαν, αὐτοὶ τὸ ἤξεύρουν — ἔστειλαν τὸν Ἀλμάζην Τζέτζε καὶ ἀνακάτωσε τοὺς μέσα τὴν πρώτην Ἰανουαρίου—. Στὲς ἑννιά τοῦ παρόντος τὸ βράδυ ἡμέρα Δευτέρα ἐγίναν πολλές ὀμιλίες μὲ τοὺς Τότζκηδες στὸ κάστρο καὶ τὲς δέκα τὸ πρωτῆ ἀνοιξαν τὲς δύο πόρτες τὲς μικρὲς τοῦ κάστρου εἰς τοῦ πασακαλοῦ τὰ σαράγια καὶ μὲ τὰ μονόξυλα ἄρχισαν νὰ ἀδειάζουν τὸ κάστρο ἐβγάζοντας τὲς γυναῖκες τους καὶ Τοῦρκοι καὶ Ρωμαῖοι καὶ τὸ βιό τους κουβαλῶντας το στὸ Πέραμα καὶ ἀποκεῖ μὲ ἄλογα διὰ κάτω στὴν Ἀρβανιτιά. Ἐβγαλαν καὶ τοὺς ἀρρώστους ὄλους στοῦ Λειβαδιώτη. Ἐβγῆκαν ὄλοι οἱ τοπτζῆδες καὶ ὁ μέγας κομπαρατζῆς Γιάνκας, ὁ Μῆτρο Μπίκος Λεκλιώτης, ὁ Κασίμ Ντάμζης, ὁ Ἀρμάσης, ὁ Μπραῆμ Σαράτζης καὶ ἄλλοι, ἐβγῆκε καὶ ὁ Ἰσμαῆλ μπέης, υἱὸς τοῦ ποτε Βελῆ πασαῖ μὲ τὸν θεῖον του Σουλεϊμάν πασαῖ, υἱὸν τοῦ Ἰμπραῆμ πασαῖ ἀπὸ τὸ Μπεράτι καὶ ἐπροσκύνησαν καὶ ἐστάθηκαν εἰς τὸ κονάκι τοῦ Ἡμέρ πασαῖ Βρυόνη καὶ ἔτζι ἀδειαζε τὸ κάστρο ὄλο ἕως τὲς 12 καὶ τότε ἀνοιξαν τὴν μεγάλην πόρταν καὶ ἐστάθηκαν σ' αὐτὴν ἄνθρωποι βασιλικοὶ φυλάγοντας νὰ μὴν ἔμπη κανένας μέσα, ἐπειδὴ ὁ Ἰτζ καλὲς εἶναι κλεισμένος καὶ σαυτὸν εἶναι ὁ ἀποστατῆς μὲ τοὺς θησαυροὺς του καὶ τὸν φυλάττει ὁ Μπαϊράμης, ὁ Θανάσης Βάγια, ὁ Μάνθο Ντόβρας⁽⁶⁵⁾ καὶ ὁ Φεῆμ Τζάμης, ὁ Σέλφος Μετζεμπόνου καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ δὲν ἤξεύρομεν τί ὠμιλήθηκε δι' αὐτόν, νὰ σκοτωθῆ ἢ νὰ τοῦ χαρισθῆ ἢ ζωὴ καὶ νὰ τοῦ δοθῆ πουθενὰ τόπος νὰ ζήσῃ ἢ ἄλλο τι, δὲν ἤξεύρομεν. Τοῦτο μόνον βλέπομεν ὅτι ὅσοι εἶναι στὸν Ἰτζ Καλὲ δὲν βαροῦν τοὺς ἔξω ὀλότελα, ἀλλὰ τοὺς ἀφήνουν νὰ κουβαλιοῦνται καὶ νὰ ἐβγαίνουν ἤσυχα, γιατί αὐτοὶ τὸ ἤξεύρουν.

Ὅλην τούτην τὴν ὑπόθεσιν ἕως ἐδῶ τὴν ἐνήργησεν ὁ Ἡμέρ πασαῖ Βρυόνης, ἀφοῦ ἐγύρισεν ἀπὸ τὴν ἀποστασίαν τῆς Λιβα-

διας μὲ τοὺς ἔξω Τότζηδες Ταῆρ Ἀμπάζη καὶ Ἄγο Βασιάρη καὶ κανένας ἄλλος δὲν ἀνακατώθηκεν ἀπὸ τοὺς Ὀσμανλῆδες, χῶρια ἀπὸ τὸν Σιλιχτάρην τοῦ Χουρσίτ πασᾶ, καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ σκηνὴ ἕως ἐδῶ ἐστάθη τόσον μυστικὴ, ὅπου εἶναι διὰ ἀπορία. Ἐπειδὴ βλέπομεν στὰ Γιάννινα τοὺς Χαλντούπηδες καὶ Γιαννιωῖτες Τούρκους πολλὰ καταφρονημένους ἀπὸ τοὺς Τότζηδες καὶ λυπημένους, καὶ μάλιστα τὴν Τρίτη τὸ πρωτὶ τὲς δέκα τοῦ παρόντος, ὅπου εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀδειάζη τὸ ἔξω κάστρο, ἔτρεξαν οἱ Γιαννιωῖτες Τούρκοι μὲ τὰ ντουφέκια στὴν Λούτζα νὰ ρίξουν διὰ χαροκοπιά καὶ εὐθύς ὑβρίσθησαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Χουρσίτ πασᾶ καὶ ἐγύρισαν πίσω καὶ ἀπόμειναν σὰν ἡ Σούλτω μὲ τὰ φρύδια, καὶ ἔτσι ἡ Τοτζκαριά ἐδείχθηκε θαυμαστὴ εἰς τούτην τὴν σκηνὴν τὴν ὑστερινήν. Τί θὰ ἀποκάμῃ ὅμως μὲ τὸν Ἰτζ Καλέ; Δὲν ἤξεύρομεν. Ἐπειδὴ καὶ μέσα σ' αὐτὸν εἶναι ἀκόμη Τότζηδες μὲ τὸν ἀποστάτην καὶ στὸ Σοῦλι εἶναι Τότζηδες καὶ δὲν βαροῦν οὔτε ἀπὸ τὸ Ἰτζ Καλέ, οὔτε ἀπὸ τὸ Σοῦλι.

Πρωτῆτερα ὅμως ἀπὸ τούτην τὴν σκηνὴν ἔφυγαν ὁ Καρκαντελῆς πασᾶς διὰ τὸν τόπον του, μὲ ἄλλους τρεῖς πασάδες μικροῦς, καὶ ἔτσι στὰ Ἰωάννινα τώρα δὲν εἶναι τόσο πολὺ στράτευμα Ὀσμανλίτικο, οὐδὲ στῆς Ἄρτας τὸ κάστρο, ἐπειδὴ τὰ προάστια ἐκάτηκαν, οὐδὲ στὰ Πέντε Πηγάδια καὶ Κλεισούρα τοῦ δρόμου τῆς Ἄρτας. Καὶ αὐτὰ ἠκολούθησαν στὴν πολιορκία τοῦ ἀποστάτη Ἀλῆ πασᾶ ἕως τὲς δέκα τρεῖς τοῦ παρόντος. Ὁ πόλεμος ὅμως ἔπαυσεν ἀπὸ τὲς 9 τοῦ μηνὸς τὴν Δευτέρα. Τώρα καρτεροῦμεν νὰ ἰδοῦμεν τί θὰ ἀπογίνη μὲ τὸν ἀποστάτην καὶ τί θὰ ἀποκάμουν μ' αὐτὸν οἱ Τότζηδες, ζωντανὸν θὰ τὸν δώσουν; ἢ σκοτωμένον; ἢ θὰ τὸν ἐβγάλουν διὰ τὸ Τεπελένι; ἢ θὰ τὸν ἀφήσουν νὰ καῖ μὲ ὄλους τοὺς θησαυροῦς του; ἢ δὲν ἤξεύρω τί ἄλλο θὰ τὸν κάμουν καὶ οἱ ἔξω Τότζηδες, ὅπου ἔχουν τὴν δύναμιν στὸ χέρι τους, καὶ οἱ μέσα ὅπου τὸν φυλάγουν, ὅπου πρέπει νὰ εἶναι πολλὰ ὀλίγοι. Ἐπειδὴ ὡς τὲς 13 στράτευμα βασιλικὸ μέσα δὲν ἔχει ἔμβει νὰ πιάσῃ τὲς ἐπάλξεις. Οὔτε τόπι ἢ ντουφέκι ἀκούστηκε. Ἀλλὰ τὸ μέγα κάστρο στέκεται ἔρημο ἴσως ἀπὸ φόβο τοῦ Ἰτζ Καλέ, μὴν ἀπελπισθῆ ὁ ἀποστάτης καὶ βάλῃ φωτιά στὸν τζοπχανέ⁽⁶⁶⁾ καὶ ἀναποδογυρισθῆ ὁ τόπος καὶ χαθῆ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ θησαυροὶ του καὶ οἱ ἀνθρωποὶ του καὶ ἀκολούθως καὶ τὸ ἔξω κάστρο. Ὁ

φρόνιμος Χουρσίτ πασᾶς ἔστειλε ραῖ (α) μουγιουρδιά εἰς τοὺς μέσα μὲ συνθήκην τέτοιαν, ὅπου τοὺς χαρίζεται ἡ ζωὴ καὶ τὸ βιὸς τους, ἂν ἐνεργήσουν νὰ δοθῇ ὁ τύραννος ἀποστάτης εἰς τοὺς βασιλικούς, χωρὶς νὰ βλαφθῇ ὁ χαζνές. (β). Οἱ μέσα, ἀφοῦ ἔλαβον τὰ ραῖ μουγιουρδιά ἐνώθησαν ὅλοι καὶ ὠμίλησαν, ἐπῆραν ἀπὸ τὸ μέρος τους καὶ τὰ ἀδέλφια τῆς κυρᾶ Βασιλικῆς, τὰ ὅποια ἐκατάπεισαν τὴν ἀδελφὴν τους τὴν πολυέραστη τοῦ ἀποστάτη, νὰ τὸν καταπέιση νὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὸ τζοπχανέ καὶ νὰ δεχθῇ κάθε συμφωνίαν, ὅπου τοῦ προβληθῇ, καὶ ἂν τὸ κατορθώσῃ τῆς χαρίζεται ἡ ἐλευθερία καὶ βιὸ ἀρκετό, χῶρια ἀπὸ ἐκεῖνο, ὅπου εἶχε ἐπάνω της καὶ στὴν ἐξουσία της, καὶ ἔτσι τὲς 20 τὴν Παρασκευὴ ἔδωκε πίστιν εἰς τὰ προβλήματα τῶν βασιλικῶν, ὅτι θὰ τοῦ ἔλθῃ τὸ Ἰτλάκ φερμάνι, μόνο νὰ σηκωθῇ νὰ πηγαίνη στὸ νησί νὰ καρτερέσῃ, στὸν Παντελεήμονα (ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ μοναστήρι εἶχεν ἀπομείνει ἀχάλαγο) καὶ νὰ πάρῃ καὶ ὅσους ἀνθρώπους θέλει κοντά του, καὶ μέσα νὰ ἀφήσῃ νὰ τοῦ δένουν τὸ βιὸ ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι του, ὅπου διορίσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ νὰ τοῦ τὸ στέλνουν εἰς τὸ νησί, ὅσο νὰ ἔλθῃ τὸ φερμάνι. Τὸν ἐβεβαίωσεν Σιλιχτάρης τοῦ Χουρσίτ πασᾶ μεθ' ὄρκου διὰ τοῦ κεχαγιᾶ του Ἀχμέταγα ὅτι θὰ γράψουν ὅλοι οἱ πασάδες εἰς τὸν βασιλέα παρακαλοῦντες καὶ ἐλπίζουν νὰ εἰσακουσθοῦν. Ὁ ἀποστάτης ὡς φιλόζωος ἐμισοδέχθηκε τὸ πρόβλημα καὶ τὴν Παρασκευὴν τὸ βράδυ στὲς 20 Γεναριοῦ, ὅπου ἔκλεισαν οἱ 17 μῆνες⁽⁶⁷⁾ τῆς πολιορκίας κατέβηκε ἀπὸ τὸ Ἰτζ Καλὲ στὸ μονόξυλο καὶ ἐπῆγε στὸν Παντελεήμονα μὲ 30 ἀνθρώπους⁽⁶⁸⁾ του, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν οἱ μεγαλύτεροι καὶ πλησιέστεροι ὁ Μπαϊράμης, ὁ Σέλφο Μετζεμπόνος, καὶ ὁ Μανθάκης Δοβριανίτης, καὶ στὸν Ἰτζ Καλὲ ἀπόμειναν ὁ Θανάσης Βάγιας μὲ τοὺς ἀνθρώπους του καὶ μὲ τὲς φανιλίες του, τοῦ ἀδελφοῦ του ἱατροῦ Λουκᾶ καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ του Δημητράκη Τζαούση, ὁ Δημητράκης, ὁ υἱὸς τοῦ Ἄγο Βασιάρη, ὁ Φεῆμ Τζάμης, κουτζὸς καὶ πολλὰ πιστὸς τοῦ ἀποστάτου, τὸν ὁποῖον τὸν ἄφηκε στὸν τζοπχανέ, ὅπου ἂν πειραχθῇ στὸ νησί τίποτε ὁ ἀποστάτης νὰ βάλῃ φωτιὰ στὸν τζοπχανέ, νὰ ἐξαλείψῃ ὅλους τοὺς χαζνέδες καὶ μὲ

α) Ραῖ = συγχώρησις, ἐλευθερία

β) Χαζνές = θησαυρὸς, χαζνατάρης = θησαυροφύλαξ, ταμίας

αὐτὸν τὸν φόβον νὰ μὴν τὸν πειράξουν. Τὰ ἀδελφία τῆς κυρᾶ Βασιλικῆς Σῆμος⁽⁶⁹⁾ καὶ Νικόλας⁽⁷⁰⁾ τὰ 4 ρεχέμια τῶν Σουλιώτων καὶ ἄλλα ἦταν 5, τὸ ἓνα ὅμως εἶχε ἀποθάνει. Τὸ Σάββατο ὁ Θανάσης Βάγιας ἔστειλε τὸ βιό του καὶ τὲς φαρμιλιές του στὸ Πέραμα καὶ τὴν Κυριακὴν τὸ ἴδιο, καὶ οἱ χαζνέδες ἐτοιμάζονταν, ὁ Φεῖμης ὅμως ἐφοβέριζε. Ὅθεν τὴν Τρίτην τὸ πρωῖ ἔστειλαν τὴν κυρὰ Βασιλικὴν στὸ νησί⁽⁷¹⁾, καὶ ἐπρόβαλαν στὸν βεζύρην νὰ σηκώσῃ τὸν Φεῖμην, ἐπειδὴ φοβερίζοντας μὲ τὸν τζοπχανέ, δὲν ἀφήνει τὸν κόσμον νὰ δέσουν τὸν χαζνέ. Ὅθεν ὁ ἀποστάτης ἔστειλεν ἓνα μπουγιουρδί του καὶ τὸν ἔκραζε καὶ ἔτζι ἐσηκώθηκε κάθε ὑποψία ἀπὸ τὸν Ἰτζ καλέ. Τὴν Τρίτην ἐκουβαλήθηκε στὸ νησί ἀρκετὸ στράτευμα, χωρὶς νὰ καταλάβῃ ὁ ἀποστάτης καὶ πρὸς τὸ βράδυ τὲς 9 ὥρες ἐπῆγεν ὁ Μεχμέτ πασᾶς Μόρα Βαλεσῆς καὶ ὁ Σιλιχτάρης μὲ τὸν Καφτάναγα καὶ μὲ τὸν καβάζην, τὸν δῆμιον τοῦ Χουρσίτ πασᾶ, καὶ τὸν Μεχμέτ πασᾶ, ὁποῦ τοῦ εἶπε ψεῦδος ὅτι τὸ φερμάνι τοῦ βασιλέως εἶνε νὰ ὑποταχθῇ στὸν βασιλέα, καὶ ἔβαλε τὸ χέρι στὸ πιστόλι, ἐπρόλαβε ὁ ἀποστάτης καὶ τὸν ἐβάρεσε μὲ τὸ πιστόλι του, δὲν ἐπῆγε ὅμως στὸν τόπον, ὤρμησε καὶ ἔπειτα ὁ δῆμιος καβάζης καὶ ἐντουφέκησε τὸν ἀποστάτη στὸ δεξιὸ χέρι, δὲν ἐπρόφθασεν, ἀλλὰ ἐφονεύθη ἀπὸ τὸ ἄλλο πιστόλι τοῦ ἀποστάτου. Ἐτρεξάν ἔπειτα ἄλλοι καὶ ἐβάρεσαν τὸν καβάζην καὶ ἄλλοι τὸν ἀποστάτην καὶ οἱ τέσσαρες ἄνθρωποι του, ὁποῦ ἦταν παρὸν καὶ ἐσκοτώσαν ἀρκετούς, ἀλλ' ἐσκοτώθηκαν ἔπειτα καὶ οἱ πέντε, ἡγουν ὁ Ἀλῆ πασᾶς, ὁ Μπαϊράμης του, ὁ κουτζο-Φεῖμης, ὁ Μανθάκης καὶ ὁ Σέλφος. Ἐσκοτώθηκε ὁ Φεῖμης Τζάμης⁽⁷²⁾ καὶ Ἡμέρ Σερμπετζῆς καὶ ὁ Μπαϊράμ Μπόκος καὶ ὁ Ρουστὶμ Κιολῆς τέσσαρες καὶ ἓνας Γκέκας Ἀληπασανλῆς καὶ ὁ Ἀλῆ πασᾶς ἕξ. Καὶ ἀπὸ τοὺς βασιλικούς ἐσκοτώθηκαν ὁ καβάζης καὶ ἄλλοι τρεῖς καὶ ὁ Σαφτάναγας ἐλαβώθη καὶ ἐγιατρεύθη. Ἐπιστολίσθη καὶ ὁ Μεχμέτ πασᾶς ἀπὸ τὸν Ἀμδουλά καβάζην, ὁποῦ ἐκρατοῦσε τὸν Ἀλῆ πασᾶν, ἕως ὁποῦ ἐξεψύχησεν, δὲν τὸν ἐπῆρε καὶ τοῦ ἐχώρισε τὸ λαχούρι του. Καὶ εὐθὺς τοῦ ἐπῆραν τὸ κεφάλι τοῦ φονευθέντος ἀποστάτου ἐπάνω σὲ ἓνα ταμπάκι τὴν ἴδια νύκτα καὶ τὸ ἐπῆγαν μὲ λαμπάδες τοῦ Χουρσίτ πασᾶ στοῦ Μπαρδάνη καὶ τὴν Τετράδην ἔφεραν τὸ πτώμα τοῦ ἀποστάτου εἰς τὸ Ἰτζ καλέ καὶ τὸν ἐνταφίασαν μὲ παράταξιν εἰς τὸ ἐκεῖ τζαμί,

κοντὰ στὸ μνήμα τῆς βεζύραινάς του, καὶ τὸ κεφάλι του στέκεται μαζί με τὸ γκιτζελίκι στὸ ταμπάκι, στὸ διβάνι τοῦ Μαρδάνη, καὶ τὸ κυττάζουν ὁ κόσμος, καὶ θὰ σταλθῇ στὸν βασιλέα καὶ ὁ χαζνές. Τέτοιον τέλος ἔλαβε τοῦτος ὁ μέγας τύραννος τῆς Ἡπείρου καὶ ἀποστάτης τοῦ βασιλέως, ὁποῦ κατήσχυνε τὰ πρῶτα μετὰ τὰ ὕστερα. Ἐτελείωσε λοιπὸν τὴν ζωὴν του τὴν βρωμερὰν εἰς τοὺς 1822 Ἰανουαρίου 24, ἡμέρα Τρίτη, τὸ βράδυ πρὸς τὸ σουρούπιασμα, ⁽⁷³⁾ ἀφοῦ χρόνους 33 μετὰ τὴν ἐξουσίαν του τὴν τυραννικὴν κατεπτώχυνε τὴν Ἡπειρον καὶ Ἑλλάδα καὶ Τούρκους καὶ Ρωμαίους καὶ τὴν κατατίμασε καὶ μετὰ τὴν ἀποστασίαν του 17 μῆνες τὴν ἐξολόθρευσε καὶ τὴν ἐδιακόνησε, κατακαίοντάς τὴν ὁ ἀσυνείδητος. Ἐξῆσε δὲ χρόνους ἑβδομῆντα. Τοῦ ἔμειναν ἀκόμη δύο ἀγγόνια ὁ Ἰσμαήλ μπέης, υἱὸς τοῦ ποτὲ Βελῆ πασᾶ, 16 χρονῶν, στὰ Ἰωάννινα προσκυνημένος μετὰ τοὺς Τότζκηδες καὶ ὁ Χουσεῖν πασᾶς, υἱὸς τοῦ ποτὲ Μουχτάρ πασᾶ, ρεχέμι στοὺς Σουλιῶτες, οἱ ὁποῖοι ἀφεύκτως θὰ τὸν δώσουν τοῦ Χουρσίτ πασᾶ, διὰ νὰ λάβουν τὰ 4 ρεχέμια τους, ὁποῦ ἦταν στὸν Ἰτζ καλέ, καὶ νὰ ἰδοῦμεν τί θὰ τοὺς ἀποκάμῃ αὐτοὺς τοὺς δύο. Ἄν τοὺς φονεύσῃ καὶ αὐτούς, τότε ὁλορίζι τὸ τζάκι τοῦ Ἀλῆ πασᾶ εἰς 1 1/2 χρόνον ἐξολοθρεύεται, καθὼς ἐξολοθρεύτηκε αὐτὸς ἕνας, τρία παιδιὰ του, ὁ Μουχτάρ πασᾶς, ὁ Βελῆ πασᾶς καὶ Σελίχ πασᾶς, ὁ Μεχμέτ πασᾶς, υἱὸς Βελῆ πασᾶ καὶ Σελίμπεης, ὁ Μαχμούτ μπεης, υἱὸς Μουχτάρ πασᾶ καὶ ὁ Μουσταφάμπεης ὁ διχρονίτης καὶ ὁ Μουσταφάμπεης δύο χρονῶν, υἱὸς Σελίχ πασᾶ ⁽⁷⁴⁾.